

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Cenzurat.

ATACURILE CATOLICE

I.

Agentele papismului disolvant fierb în clocote desperate. Curg diatribele veninoase, după autentice rețete ultramontane, din toate oficinile uniute, tăgăduind cu perfidie îndrăzneli consumate și afișând cu surle pretenții absurde.

Și totuși, ei aruncă pe piața naivilor „comunicate” mieroase, lepădându-se de Satana și jurând — ei știu pe ce — că sunt cavalerii imaculați ai păcii religioase și frăției naționale.

Vom denunța încă o dată acest vaticanism de insolentă duplicitate, luând de guler pe provocatori și arătându-i opiniei publice în postura lor reală, de neîntrețuți ipocriți.

Iată probele, servite de congresul agrist dela Lugoj!

Moțiunea în punctul 2 spune:

„Sesizându-se de doleanțele exprimate din partea diferitelor delegațiuni prezente la Congres, privitoare la permanența preterare și umilire ce se aduce Bisericii române unite cu ocazia serbărilor naționale, hotărăște a cere energic forurilor competente soluționarea urgentă a acestui neajuns, pe baza principiului parității și al demnității ierarhice.”

Spre a ne lămuri complet în materie, la congresul Agrului din 1930, ținut în Sighet, s'a precizat că:

„serbările naționale ar trebui să se țină oficial în bisericile noastre, pretutindeni unde suntem în majoritate, respective avem autoritate ierarhică superioară” (cf. „Unirea” dela 1 Noembrie 1930.)

*

Prin urmare, ați înțeles de ce este vorba: *Catolicii uniți pretind să se substituie în drepturile istorice ale Bisericii ortodoxe!* Pe ce temeieri? Paritatea — răspund dumnealor. Cum, „paritate” între instituția milenară creiată de neamul românesc și instrumentul de desbinare, inventat acu 200 de ani de Habsburgii cutropitori? Cum, Statul ortodox să repudieze Biserica dominantă și să-și facă rugile oficiale la altarele unei minorități numerice? Și ca socoteala să iasă bine în toate ipotezele, admirați iezuitismul șiret — dar simplist — de a invoca supe-

rioritatea numerică și ierarhică a uniților față de ortodocși... pe sat, nu pe țară! Cum neopapiștii au, tot la al treilea sat, câte-un vice-protopop-onorar, — iar noi numai un simplu preot, — pricepeți unde ar urma să se facă serviciile oficiale. Nu numai în Ardeal, dar și prin câteva localități de peste munți ne-am trezi cu te-deumuri uniute. Ba o să ne pomenim, că și P. S. ordinar romano-catolic dela Iași ridică asemenea pretenții, fiind de origine român și având parohii românești prin Moldova. Și astfel, am vedea ortodoxia națională eliminată din viața oficială a Statului!

Aberațiunea pretenției uniute, este deci evidentă.

Dar să mai aducem o probă. La desbaterile Constituției din 1923, deputatul Aurel Dragoș, preot uniat, combătând „dominanța” Bisericii ortodoxe, și-a atras replica tăioasă a lui N. Iorga. Ea este clasică și definitivă, ca interpretare autorizată. O redăm textual: „Statul la marile lui ceremonii are sau ba nevoie de prestigiu bisericesc? Cine vreți să dea acest prestigiu? Vrei să nu fie nici unul? Sau îți închipui, că-l poate da biserica unei minorități? **Dominant însemnează aceasta: atunci când Statul român se prezintă înconjurat de prestigiu religios, va fi acel prestigiu religios, care a înconjurat țările noastre dela întemeierea lor, care ele sunt generatoarele României Noi.** Puțin îmi pasă de Austro-Ungaria ce a făcut ea! Țările noastre sunt generatoarele Statului actual și nu călcăm în picioare secole de viață românească pentru a lua exemple din Austro-Ungaria.” (Desbaterile Constituantei din 5 Mai 1923.)

V'ați luminat domnilor? O să vă repetăm exegeza până la o perfectă memorizare.

*

Totuși, ni s'ar mai putea riposta: dar suntem și noi biserică națională, — cum scrie la Constituție — de ce să ne în-

lăturați? Adevărat, așa am dorit să fiți, dar *Concordatul* v'a înglobat complet în Biserica romano-catolică, laolaltă cu *Unghurii*, *Rutenii*, *Șvabii*, etc. Și v'ați bucurat foarte, de acest mare eveniment, căci iată ce zicea „Unirea” din Blaj (1 Iunie 1929): „Prin această convențiune de ordin internațional, *catolicismul* (deci nu românii uniți! n. a.) câștigă un nou temei de siguranță pentru existența și activitatea lui din România, iar Biserica noastră particulară, română-unită, se readeuce și pe calea unei legi a Țării, în comunitatea de interese a Bisericii române, de care vroia s'o despartă cunoscuta dispoziție din art. 21 al legii cultelor, care o prezintă drept un cult deosebit de celelalte

culte *catolice* din Țară.” — Se poate o mărturisire mai clară? Frăția cu Biserica *neamului*, așa cum o concepute Constituția, — *refuzată*, spre a se declara solidară cu cea catolică *internațională*, — cum dictă acum *Concordatul*!

De-atunci, sunteți o apă și un pământ. Ne-a spus-o de curând și P. S. Ordinar Al. Nicolescu în congresul agrist dela Lugoj, unde, vizând prezența Episcopilor catolici *unguri*, a zis fericit: „Este prima dată când se întrunește episcopatul catolic într'o splendidă solidaritate.” (Vestitorul-Oradea din 15 Octombrie a. c.)

În asemenea condițiuni să ni se dea voie a întreba Blajul istoric: mai este aceasta biserică *națională* a lui Petru Maior?

Naționalismul uniat.

— Dumineca Încoronării. —

Deoarece catolicii agriști îndrăznesc să ne vorbească despre așazisul lor patriotism actual, e cazul să le punem sub ochii, orbiți de papistășie dușmană, fapta în veci revoltătoare din Alba-Iulia încoronării. Să reținem contrastele fatale: cetatea marilor simboluri ortodoxe-naționale de-o parte (Mihai Viteazul și Regele Ferdinand), și a rușinoaselor trădări uniute de altă parte (la 1700 și 1922).

Iată osânda dlui N. Iorga:

„Și Biserica unită? Biserica lui Ioan Inochentie Micu, martir pentru neam, a lui Samuil Clain, a lui Gheorghe Șincai și a lui Petru Maior, chiar a lui Șuluț, frate în 1848 cu ortodoxul Șaguna, stă după ușă, înțelegeți: după ușă, alături cu nunțiul, un prieten de sigur, dar căruia n'avem nimic a-i cere în numele ideii naționale, și alături și cu episcopul maghiar Majláth și cu clericii lui. Afară în pridvor, ca să nu se spurce în contactul cu ortodoxia, care, religia atâtor milioane în România Unită, cutează a fi și a voi să rămâie Biserica de Stat. Un ordin dela Roma, o telegramă... Dar de când Papa poruncește în afaceri naționale unei Biserici, care

întâi este a noastră și apoi a lui, întrucât este afară de recunoșterea dogmei și de dreptul numirilor, și încă numai cu voia acestui Rege ofensat astfel? Și cum? nu s'a găsit unul, care să frângă de genunchi o cârjă, ce nu s'ar putea păstra, fără a jigni Rege și Popor în momentul supremei concentrări naționale? Mult timp va apăsa asupra Bisericii unite amintirea acestei neiertate greșeli, ce tinde a o izola de inima neamului nostru, care este una singură. O astfel de atitudine, când nu era vorba de nimic confesional, ar fi putut atrage și sancțiuni. Căci nici un Stat n'are datoria de a susține o Biserică, în stare să-și ia, în asemenea chestiuni, directiva de aiurea.”

N. IORGA: În Ardelul anului încoronării. București, 1923. Editura Pavel Suru, p. 128—130.

„Să ne desbrăcăm dar de faptele întunerecului și să ne îmbrăcăm cu armele luminei. Să trăim frumos, ca în timpul zilei, nu în chefuri, și în beți, nu în curvii și în fapte de rușine, nu în certuri și în pizmă.”

Romani, 13, 12.

„Dar eu sunt pământesc vândut rob păcatului. Căci nu știu ce fac: nu fac ce vreau ci fac ce urăsc.”

Romani, 7, 14—15.

Adunarea generală a F. O. R.-ului din Eparhia Cluj.

După un an de rodnică activitate, Duminecă 18 Noembrie s'a ținut în Aiud adunarea generală a secției eparhiale Cluj a societății Frăția Ortodoxă Română.

Dimineața la ora 10 s'a oficiat un serviciu religios în sala prefecturii județului, românii ortodocși din Aiud neavând încă biserică — s'a improvisat un altar frumos, și sala a fost decorată pentru această ocaziune.

Serviciul religios a fost oficiat de un sobor de 12 preoți, în frunte cu P. S. *Andrei Mager* vicar episcopesc din Oradea, în cadre deosebit de solemne, cari au impresionat. Răspunsurile au fost date de corul teologiei ortodoxe române din Cluj și de corul local compus din femei și bărbați, condus de dl căpitan Ionescu.

Asistența.

După frumosul serviciu religios P. S. vicarul episcopesc *Mager* a rostit o predică despre „pacea sufletească“ cuvintele înțelepte ale S. Sale fiind ascultate cu multă atențiune de lumea credincioșilor care a venit nu numai din Aiud, dar din toate împrejurimile și chiar dela depărtări mari spre pildă dela Turda, Alba-Iulia, Cluj etc.

Între cei prezenți am relevat pe d-nii: Dr. S. Vulcu, prefectul județului Alba; general Nicolau, Dr. Tecău deputat cu d-na; Dr. A. Vesea, subprefect; Emil Pop, fost prefect, colonel Stockmayer; Dr. Moldovan, șef judecător; Dr. Dărămuș, președintele secției locale a F. O. R.; V. David, primarul orașului; Acelenescu, notar public; protopopul Iovian Mureșan din Turda; Dr. Sebastian Repede, protopopul Baba din Alba-Iulia; primpretorul Salcă, primpretorul Dr. Bârliuțiu din Teiuș; avocatul Dr. Pădurean, întreg corpul ofițeresc din Aiud, care a dat un concurs impresionant serbărilor, cum obicinuește a face de altfel la orice inițiativă românească, apoi un mare număr de doamne, și numeros public, sala mare a prefecturii fiind neîncăpătoare. Din partea conducerii comitetului eparhial din Cluj al F.O.R. au participat d-nii: Dr. Valer Moldovan președinte, prof. Dr. Stănescu secretar și d-nii Dr. S. Bornemisa, Dr. Petre Meșeu, prof. S. Opreanu, Dr. L. Chirilă, Dr. Aurel Gociman, membrii ai comitetului de direcție al F.O.R. și d-nii prof. Bozdog, consilierii eparhiali Laurențiu Curea, Dr. Vasile Sava, etc.

Deschiderea adunării.

Dl Dr. *Dărămuș*, președintele secției locale din Aiud F. O. R. a salutat în cuvinte călduroase pe cei prezenți.

Dl prof. *Valer Moldovan*, președintele secției eparhiale a F. O. R. a luat apoi cuvântul, arătând că F. O. R. nu putea răspunde altfel interesului ce l-au dovedit românii din Aiud și împrejurimi bisericii ortodoxe române, decât ținând aci cea dintâi adunare generală a sa.

A vorbit apoi în cuvinte însuflețite, împotriva desagregării sufletești

de care a dat dovadă în ultimul timp societatea românească. Tot mai mult se impune ca să luptăm pentru întărirea familiei. Lozinca pe care o dă Frăția Ortodoxă Română este: inapoi la familie!

A vorbit apoi despre rostul credinței ortodoxe în viața românilor din Ardeal.

Frăția ortodoxă română și-a propus a urma tradiția ortodoxismului și a românismului cari stau la baza neamului nostru. F. O. R. va lupta ca neamul nostru să fie condus de buni români, nu de străini, nici de cei cu sufletul înstrăinat, de francmasoni.

Cuvântarea P. S. Sale Vicarului Andrei Mager.

P. Sf. Sa vicarul episcopesc *Mager* a vorbit apoi, relevând cu multă bucurie că după 15 ani de risipire a forțelor naționale prin frământări fără rost se pare că sufletul românesc începe a se vindeca de rot răul de care a suferit. Dar era și timpul. La hotare se ridică pericol amenințător, și ce-i vom opune oare dacă nu un suflet românesc, unic și nedivizat?

Suntem însă spre fericirea noastră în fața unei epoci de eroism, căci lumea românească de pretutindeni e pe cale de a reveni la biserică, realizând eroismul spiritual de azi, pe care mâine îl va urma eroismul brațelor.

Foșul aprins anul trecut la Cluj prin înființarea F. O. R. trebuie purtat pretutindeni.

F. O. R. să fie ochiul de veghe și brațul puternic, care să oprească orice încercare de divizare a neamului.

Încee cuvântul său aducând salutul P. Sale episcopului Nicolae Ivan al Clujului și al eparhiei din Oradea.

Dl Dr. S. *Vulcu* prefectul județului salutând adunarea F. O. R., promite că va face tot posibilul pentru ridicarea nucleului ortodox român din Aiud.

Cuvântul armatei.

Dl general *Nicolau* unul din cei mai distinși conducători ai românismului din partea locului a vorbit despre cele două forțe ale națiunii: biserica și armata, exprimându-și dorința ca ele să meargă și în viitor mână în mână pentru întărirea patriei și a tronului, (adunarea răspunde printr'o manifestație călduroasă pentru armată și M. Sa Regele).

A relevat apoi meritele bisericii în ce privește începuturile literaturii, ale istoriografiei și artei naționale a poporului nostru. Face un îndemn călduros la unirea tuturor românilor în jurul ideii naționale și a bisericii ortodoxe române. Să urmăim deviza: „Nihil Sine Deo“.

Alte cuvântări.

Dl prof. *Ovidiu Hulea*, președintele despărțământului din Aiud al „Astrei“ a adus salutul acestei vechi societăți culturale.

D-na *Letiția Dr. Marcu* președinta societății „Principele Mircea“

a luat apoi cuvântul asigurând că tot așa ca și în trecut, femeia română va fi călăuzită de credință.

Dl *Fodoreanu* a vorbit în numele soc. „Crucea Roșie“, filiala Aiud, urând solidaritatea tuturor românilor și întărirea bisericii ortodoxe.

Dl prof. Dr. *Stănescu*, secretarul general al secției eparhiale face o dare de seamă asupra activității comitetului de direcție. S'au luat dispozițiuni ca în fiecare an să se comemoreze martirii și marii organizatori ai bisericii ortodoxe. S'au făcut apoi intervenții cu 50.000 semnături la dl ministru Titulescu, pentru soluționarea cât mai grabnică a problemei fundației Gojdu, care după cum se știe are aproape toate fondurile lor la Budapesta și vor trebui retrocedate de guvernul maghiar.

F. O. R.-ul urmărește, între altele, reînvierea spiritului de sacrificiu pentru biserică și în această ordine de idei relevă nobilul gest al doctorului Nicoară din Reghin, care a făcut o donație importantă pe seama epahiei ortodoxe din Cluj.

Adunarea generală dă descărcarea cuvenită comitetului.

Dl prof. *Valer Moldovan*, aduce mulțumiri P. S. Sale vicarului episcopesc Mager pentru participarea sa și citește telegramele omagiale către P. S. episcopul Nicolae Ivan și dl prof. Sextil Pușcariu, președintele F. O. R.

Dl prof. Dr. *Lazar Chirilă* citește telegramele F. O. R. către dl prim-ministru Tătărescu și Alex. Lapedatu, ministrul cultelor.

Dl *Iovian Mureșan*, protopopul ort. din Turda a exprimat salutul credincioșilor săi și a rugat ca viitoarea adunare generală a secției eparhiale a F. O. R. să se țină la Turda, unde anul viitor se va inaugura noua catedrală ortodoxă română.

Dl *Iosif Pop*, protopop ortodox din Aiud, întemeietorul merituos al parohiei ortodoxe române din localitate a luat apoi cuvântul zugrăvind în cuvinte frumoase eforturile pe cari le-a făcut biserică ortodoxă română din Aiud, pentru ridicarea ei la locul ce i se cuvine ca biserică dominantă.

La amiazi s'a dat un banchet, la care a participat multă lume, rostindu-se numeroase toasturi.

După amiază, în sala prefecturii, corul teologilor din Cluj a dat un frumos concert religios.

Congresul Asociației „A. Șaguna“.

Luni în 28 Oct. la ora 4 d. m., după încheierea congresului F. O. R.-ului, s'a deschis la Sibiu congresul Asociației clerului „A. Șaguna“, fiind prezenți înalții ierarhi, dna Alexandrina Cantacuzino cu doamnele din comitetul sibian al societății ortodoxenaționale a femeilor române, dl Onisifor Ghibu, preot Partenie, protopop Marin Preoteșcu dela Pitești, prot. Opreșcu din Gorj, Dr. G. Preda, și câteva sute de preoți.

Președintele prot. G. *Ciuhandu*, a deschis ședința în cuvinte frumoase, semnalând simbioza fericită ce s'a format între F. O. R. și Asociația clerului. Din colaborarea cu mireni se pot nădăjdui cele mai bune rezultate.

la apoi cuvântul I. P. S. Sa, spunând cam următoarele:

„Iubită preoțime,

Eri și azi am fost martorii unor frumoase serbări religioase. Am văzut de ce cald entuziasm sunt străbătuți mireni pentru sf. noastră Biserică. Aceasta ne obligă pe noi preoții și mai mult. S'a fixat și un larg program de introducere a spiritualității creștine în păturile poporului.

Iată de ce congresul de azi al preoțimii vine să încheie atât de potrivit festivitățile F. O. R.-ului. Cea mai potrivită încheiere este să se oblige fiecare preot să ducă la îndeplinire aspirațiunile Bisericii vii.

Trăim vremuri grele. Azi credința trebuie să fie steaua luminoasă pentru suflete. Numai cu ea înainte poate să învingă poporul greutățile de tot felul. Deaceea trebuie să ne perfecționăm metodele de lucru, să ne încălzim iubirea pentru poporul nostru. Noi avem încredere în Acela care ne protejază, ne încălzește și povățuește în tot momentul. Noi știm Cui slujim.

Aceasta trebuie să ne dea curajul de-a porni cu toată energia la luptă misionară. Un popor sprijinit pe piatra credinței, nu poate fi învins de greutate.

Rog pe bunul Dumnezeu să coboare harul Său asupra lucrărilor congresului, iar eu îi împărtășesc arhierestile mele binecuvântări“.

D-na *Alexandrina Cantacuzino* aducând salutul „Societății ortodoxe“ ține o foarte substanțială cuvântare. Domnia Sa a adus la cunoștința congresului că a introdus încă din anul trecut, printr'un acord cu Ministrul Instrucțiunii, în toate școlile secundare de fete ale societății femeilor ortodoxe o oră zilnică de *reculegere* religioasă pe lângă orele obișnuite de religie. În aceasta oră copila e obicinuită să cugete la datorii sale. Căci omul nu are numai drepturi, cum l-a obicinuit mentalitatea mai nouă, ci mai ales mari datorii. În virtuțile ortodoxiei trebuie să găsim posibilitățile de-a ne birui pe noi înșinu și de-a birui pe alții.

Roadele acestor ore de *reculegere* sunt foarte bune. A fost introdus și sfatul părinților, care se adună tot la 15 zile, pentru a discuta și face propuneri referitor la educația creștină a copiilor.

Păr. Partenie aduce salutul Asociației generale a clerului din Vechiul Regat, mulțumește pentru clipele de înălțare ce i-s'au prilejuit la Sibiu și își exprimă speranța că preoțimea se va uni într'o singură mare asociație.

După Dr. G. *Preda*, care aduce salutul „Astrei“, vorbește însuflețit și cu frățescă dragoste Prot. *Marin Preoteșcu* în numele soc. preoțești „Frăția“ din eparhia Argesului. Sfinția Sa, cunoscut pentru atitudinea favorabilă legii de organizare bisericească, pe care a și susținut-o în

congresul de acum 2 ani al clerului din Vechiul Regat, folosește acest prilej pentru a spune că reprezintă, în chestiunea unirii forțelor preoțești într'un mănunchiu, ideea federalizării, susținută și de preoțimea ardeleană. Căci numai prin federalizarea diferitelor societăți preoțești regionale sau eparhiale, se respectă și diferitele tradiții și se ține legătura strânsă cu ierarhii cari nu sunt în afară de preoțime, ci conducătorii ei firești.

Păr. Opreșcu aduce un salut bărbătesc dela P. S. Sa, episcopul

Vartolomeiu și dela energica preoțime olteană organizată în soc. „Renașterea” care susține și ea ideea federalizării

Cetește apoi păr. Il. Felea frumosul referat despre: „Cum activează în parohia mea: „Oastea Domnului”, Soc. „Sf. Gheorghe” și Reuniunea de femei”. atrăgându-și din partea I. P. S. Sale mitropolitului Nicolae alese aprecieri.

După desbateri animate în această materie, congresul s'a închis.

Sfințirea bisericii ortodoxe din Guga.

Duminecă în 11 Noemvrie s'a sfințit biserica nou zidită în parohia filială din comuna Guga, jud. Someș, de către consilierul eparhial *Laurențiu Curea*, delegatul Prea Sfințitului Episcop *Nicolae Ivan*. A fost însoțit de protopopul *Zaharie Man* din Dej, precum și de preoții *Ion Danciu* din Ciceu-Corabia, *Octavian Cupșa* din Măgoajea, *Octavian Lador* din Chiuești, *Dumitru Purdea* din Reteag, *Gheorghe Muntean* din Fălcușa, ieromonahii *Sofronie Morariu* din Vad și *Inochentie Ciocodan*, preotul local, ierodiaconii *Anatolie Scurtu* dela Catedrala din Cluj și *Gheorghe Laurențiu* din Vad. Strana a fost susținută de cantorii veniți din toate comunele învecinate, iar la sf. Litughie a cântat frumos corul Mănăstirii din Vad sub conducerea ierodiaconului *Laurențiu*.

Au participat o mie de credincioși,

mulți veniți din depărtări foarte mari, să asiste la această pioasă ceremonie bisericească. La predica ocazională a delegatului episcopesc a răspuns protopopul tractual, căruia se cuvine cea mai mare recunoștință, pentru că numai sub directa sa supraveghere s'a putut ridica biserica frumoasă, a cărei lipsă era foarte mare în acea comună.

Terminându-se întreg serviciul dumnezeesc, mulțimea pelerinilor s'a așezat pe pajiștea frumoasă din jurul bisericii, prânzind din merindea ce și-a adus fiecare de acasă. Rachiul a lipsit cu desăvârșire. Pe urmă au pornit cu toții păcuri-păcuri spre satele lor, în toate direcțiile, pe jos, peste plaiurile păduroase împrejmuitoare, cântând duios cântece religioase, popularizate de „Oastea Domnului” ce a prins rădăcini sănătoase în acest ținut.

Conferința dlui prof. Beza despre Țara sfântă.

Săptămâna trecută a avut loc în sala cinematografului „Thalia”, conferința d-lui *Marcu Beza* consulul României la Ierusalim, amintită la timp de ziarul nostru.

În fața P. S. Sale episcopului N. Ivan, a mai multor preoți și a unui mare număr de elevi și eleve d-sa și-a dezvoltat interesanta conferință, tratând despre Palestina. A făcut o amplă descriere a situației geografice a acestei țări, arătând toate orașele mai importante, regiunile fertile descriindu-le cu multă competență, claritate și minuțiozitate.

Palestina, țara unde s'a născut și a pățimit Mântuitorul, are un trecut foarte bogat. Deși abundentă în regiuni extrem de neroditoare, multe orașe cu o mare vechime s'au păstrat până azi. Multe generații s'au perindat, multe evenimente s'au petrecut din timpul lui Iisus Hristos până azi, totuși Palestina și în special *Ierusalimul* păstrează și azi aspectul lor de odinioară. Atâtea generații s'au mistuit în acest lung interval de timp, obiceiurile și datinele însă s'au păstrat în întregime. Dl M. Beza enumără apoi o serie întregă de monumente ca: *Templul lui Solomon*, *puțul lui Avram*, *fântâna unde a venit Samarineanca* și multe altele, cari trezesc în sufletele creștinilor o serie întregă de amintiri din viața atât de sbuciumată a marelui izbăvitor de suflete.

În consecință conferențiarul cere insistent ca un mai mare număr de creștini să plece în pelerinaj la locurile sfinte, pentru a cinsti și admira plaiurile, unde Iisus Hristos și-a dat sufletul pentru mântuirea întregii omeniri. Căci numai în lumina vieții ce se desfășoară acolo vom putea înțelege și interpreta anumite texte și anumite versete din Biblie.

Cu multă măiestrie dl Beza evocă apoi scene din viața Mântuitorului, cari au produs o adâncă impresie asupra publicului asistent. Dsa insistă asupra unei mai bune îngrijiri a vieții sufletești. Nu agonisirea bogățiilor materiale duce spre ideal și fericire, ci o credință tare însoțită de un mare număr de fapte bune.

La orele 6 dl M. Beza își termină strălucita conferință, care a fost viu și îndelung aplaudată.

Conferința a fost urmată de mai multe proiecțiuni ale locurilor sacre, pe unde a viețuit Mântuitorul. Banii strânși vor fi destinați creierii unui fond în vederea construirii unei biserici ortodoxe în Palestina. Pentru ca acolo, pe malurile Iordanului să fâlfâie tricolorul românesc, simbol al credinței și al vredniciei noastre ca neam...

„Umblarea după lucrurile firii pământești este moarte, pe când umblarea după lucrurile Duhului este viață și pace.” *Romani, 8, 6.*

Apel.

Se apropie ziua când Academia noastră teologică din Cluj, își va serba un deceniu de frumoasă trăire. Această înaltă școală adusă la ființă de către ctitorul ei P. S. nostru Episcop *Nicolae Ivan*, ca o dreaptă necesitate bisericească, își justifică sărbătorirea sa prin pleiada de tineri devotați altarului străbun, eșii de pe băncile ei și prin zelul selectului corp profesoral.

Dintre toate seriile de absolvenți ai acestui institut, acei cari am simțit cu mai multă bucurie înființarea lui, suntem cu drept cuvânt noi cari am făcut parte din primul ei an școlar. Împrăștiati pe la diferitele instituții teologice, lipsite de-o directă supraveghere și îndrumare părintească a P. S. Episcop *Nicolae* și desconsiderați de multe ori, ne-am simțit în schimb la noi acasă încurajați și plăcut îngrijiți.

Aceste motive mă determină să apelez către frații mei colegi, absolvenți ai primului an școlar al Academiei teologice din Cluj, și-i rog ca drept recunoștință pentru munca și dragostea P. S. Episcop *Nicolae* și a corpului profesoral, să ne intrunim cu toții în ziua de 5 și 6 Decemvrie 1934 în Cluj. În aceste zile vom arăta recunoștința noastră și ne vom întări sufletește pentru viitor.

Programul iubirii primului deceniu de absolvire va fi următorul: în seara zilei de 5 Decemvrie întunice în sala c. IV teologic și plecarea în corpore pentru a felicita pe P. Sf. Episcop *Nicolae*, de ziua onomastică. A doua zi (6 Decemvrie c.), participare la biserică și la celelalte puncte din programul sărbătorii Academiei teologice și în urmă masă comună.

Nădăjduesc că nu vom lipsi nici unul, dela această plăcută datorie.

Pr T. CIURUȘ

O frumoasă danie. Dna și dl I. Gh. Stoian din București au donat 2000 Lei la edificarea caselor parohiale din Mogoș-Mămăligani județul Alba. Consiliul parohial și administrația parohială de aici aduce pe aceasta cale cele mai călduroase mulțămiri generoșilor binevoitori.

Prozelitismul catolic.

— În flagrant delict. —

Acuzați de prozelitism, agriștii catolici cu îndrăznit să-l nege, foarte curajoși, prin comunicatul semnat chiar de faimosul domn V. Pop. Pentru a se vedea omenia acestor adversari, publicăm un document zdrobitor. Este o epistolă neghioabă, lipărită de Episcopia UNIATĂ din Oradea în sute de mii de exemplare și împrăștiată prin toate satele ortodoxe. Aici e în adevăr cazul, să sesizăm F.O.R.-ul contra impostorilor, cari surpă credința neamului în propria lui Țară.

„RUGĂCIUNEA frontului unic român.

Fecioară Preacurată, care printr'un privilegiu unic de har, ai fost păstrată neatinsă de păcatul strămoșesc, privește cu îndurare spre frații noștri despărțiți de adevărata Biserică, și cheamă-i îndărăt la centrul unității.

Deși înstrăinați, ei au păstrat către tine, o Mamă, evlavia cea mai plină de iubire. Tu, darnică precum ești, răspătește-i, dobândindu-le convertirea.

Învingătoarea șarpelui infernal, chiar dela începutul existenței Tale, reînnoește, acum, când nevoia mai mult ne apasă, vechile Tale biruințe.

Dacă frații noștri sunt azi despărțiți de Părintele obștesc, se datorește lucrării dușmanului. Deaceia, Tu dă-i pe față cursele, dezarmază-i cetele, pentru ca ei să vadă în sfârșit că nu este cu puțință mântuirea în afară de unirea cu urmașul Sf. Petru, Papa dela Roma.

În plinătatea darurilor Tale tu ai preaslăvit întotdeauna puterea Aceluia, care a făcut în Tine minunății atât de mari, preaslăvește pe Fiul tău, aducând oițele despărțite înapoi la singura lui Turmă, sub ocărmuirea Păstorului obștesc de pe pământ.

Fie, o Fecioară, gloria ta, de a fi nimicit toate desbinările dintre noi, precum și de a fi readus unirea în credință a Neamului nostru. Amin.

„Fecioară îndurătoare, roagă-te pentru unirea în credință a tuturor Românilor.”

(De 3-ori „Născătoare” și „Mărire”. 50 de zile indulgență de fiecare dată. (Dr. Valeriu Traian Frențiu, Episcop gr-cat. Oradea, 24/IX. 1934.)

Cu aprobarea Ordinariatului gr-cat. Oradea.”

INFORMAȚIUNI

POMENIREA LUI ION I. C. BRĂȚIANU. Azi Duminecă 25 I. c., se face în toată țara pomenirea marelui bărbat de Stat *Ion I. C. Brătianu*, dela a cărui moarte prematură se împlinesc 7 ani.

La Florica, pioasa solemnitate va lua un caracter impresionant prin actul reînnoșării, fiind de față membrii familiei, guvernul în frunte cu dl prim-ministru Gh. Tătărescu și toți șefii de partide politice. La Cluj prefectura județului a organizat oficierea unui parastas în Catedrală și o ședință comemorativă în sala festivă a prefecturii. A conferențiat

directorul gazetei noastre, vorbind despre legăturile lui I. I. C. Brătianu cu Ardealul.

Biserica noastră, căreia strălucitul desrobitor i-a dăruit autonomia, unificarea și patriarhatul, îi va păstra în toate vremile cea mai duiosă recunoștință. Cultul lui neîntrerupt este un titlu de mândrie pentru ortodoxia națională.

A plecat General I. Prodan din Cluj. Miercuri în 21 I. c., a părăsit definitiv orașul nostru dl General I. Prodan, comandantul corpului VI de armată, spre a lua în primire co-

manda corpului II de armată din Capitală. La gară a fost salutat de toate autoritățile civile și militare, cum și de numeroși fruntași ai vieții din Cluj.

Regretăm mult această plecare, deoarece dl general Prodan s'a afirmat ca un neîntrecut ostaș și patriot român, aducând servicii eminente Statului și neamului. Bisericii noastre în deosebi i-a dat totdeauna un concurs prețios și nelimitat, convins de rolul național superior ce-l îndeplinește aici.

Hirotoniri. Miercuri, Joi și Vineri 21, 22, 23 Noemvrie a. c., au fost hirotoniți întru diaconi, preoți și duhovnici clericii absolvenți ai Academiei noastre Ioan Puia, pentru parohia Teiuș, și Augustin Ranca, pentru parohia Gâmbaș, ambele din tractul Aiud.

Centenare ortodoxe. De curând s'au împlinit o sută de ani dela nașterea lui Zaharia Boiu și Nicolae Cristea, două figuri frumoase ale Bisericii noastre, cari au ilustrat-o prin viața și opera lor vrednică de recunoștința urmașilor. S'a hotărât ca amintirea lor să fie pomenită în cadrul unor festivaluri publice. Duminică trecută Reuniunea meseriașilor din Sibiu a comemorat pe Nicolae Cristea, fondatorul acestei societăți în 1867. Arhiepiscopia din Sibiu organizează și ea o serbare la 25 l. c. tot pentru slăvirea vieții celor doi neuitați clerici. La fel vor face Sindicatul Presei, F.O.R.-ul din Cluj, cum și secțiile științifice ale „Astrei”. Iată, cum se leagă trecutul de prezent prin cultul oamenilor de seamă ai Bisericii și națiunii.

Festivalul Împrumutului. Duminică trecută s'a organizat la Teatrul Național din Cluj, un reușit festival al Împrumutului. A fost lume foarte multă, care a primit în aplauze cuvântările patriotice rostițe de dl Sextil Pușcariu, președintele festivalului, prof. I. Lupaș, prof. C. Marinescu, M. Lăzeanu, secretarul general al Ministerului de finanțe, Dr. Octavian Buzea, O. Domide și subsecretarul de Stat V. Roman. După o frumoasă exhibiție a Șoimilor, cercetașii au chetat pentru împrumut, realizându-se sume neașteptat de mari.

Glăsuțul țării este ascultat. Îndemnăm pe toți fiii buni ai Eparhiei să subscrie la acest împrumut.

Frumoasa serbare religioasă din parohia Suat. Ziua de 14 Septembrie a. c. (Înălțarea Sfintei Cruci), a fost pentru credincioșii noștri din parohia Suat, un prilej de înălțare sufletească, care va rămâne imprimată pentru mult timp în inimile lor.

La această sărbătoare, a fost hotărâtă de către conducătorii parohiei de mai sus, sfințirea alor două troițe ridicate de curând, una pe un teren donat bisericii noastre, de către consiliul comunei Suat, cu destinația de a se ridica aici, un monument pentru eroii neamului, iar a doua, pe intravilanul obținut recent dela forurile agrare și care este destinat ca loc pentru zidirea unei noi biserici. Aceste cruci sa'u făcut și ridicat

din laudabila inițiativă a vrednicului paroh local T. Drăgoiu, cu sprijinul moral și material al frunțașilor parohiei între care s'a remarcat în deosebi dl inginer prof. Th. Filipescu. Sfințirea s'a făcut de un sobor de preoți în cadrul unor solemnități frumoase, sf. Liturghie, împărtășirea credincioșilor, feștanii și cuvântări.

„Acordul dela Roma” și uniții. Presa a reluat chestiunea acestui „Acord” nefericit, negociat de președintele Agrului în folosul Ungurilor. Se spun din nou lucruri grave și se arată toată primejdia pentru interesele naționale, adusă de convenția d-lui V. Pop.

Numai monitoarele uniate sunt mute. Nici vorbăreața dela Blaj nu suflă un cuvânt. De ce? E poate vorba de o condamnare tacită, sau de o complicitate suspectă? Să auzim. Opinia publică cere ieșirea din echivoc, spre a trage concluziile ce se impun.

Serbarea din Petea. Entuziastul preot tînăr Dumitru Sângeorzean din Petea-de-câmpie cu intelectualii și credincioșii săi însufleșiți au ținut, ca în prezența unei mulțimi invitată din comunele limitrofe și cu ajutorul preoților din cercul religios Band, condus de venerabilul preot Sângeorzean-Oarba, să facă desvelirea unui monument modest în proporție, dar mareț în esență în ziua de 30 Septembrie a. c., în amintirea eroilor căzuți pentru întregirea patriei.

Mulțimea mare participantă la această sărbătoare deja la serviciul divin de dimineața era neîncăpătoare în biserică, așa că sf. Liturghie s'a săvârșit sub cerul liber, înaintea bisericii, în razele dulci de toamnă a soarelui, la sfârșitul căreia părintele Viscreanu—Band a pătruns în sufletul auditorului cu explicarea însemnătății tainei sf. împărtășanii și s'au cuminecat credincioșii cari anume s'au pregătit. Apoi s'a săvârșit slujba sf. Maslu și sfeștania, predicând păr. Morușca-Iceland. La ceremonie a luat parte și dl Dr. E. Dandea.

BIBLIOGRAFIE

Iosif Schiopul, Diploma Andreiană din 1224 și alte documente false sau fals interpretate, cu 5 faximile și 1 hartă în culori. Cluj. 1934. Cartea Românească. 132 pagini. Prețul 50 Lei.

După cea dintâi lucrare serioasă, nouă și îndrăzneată „Istoria Transilvaniei” în sec. XII și XIII — care a slănit enormă senzație în cercul istoricografilor, eminentul autor ne dă în continuare al doilea studiu tot cu privire la aceeași epocă. Pe când în cea dintâi caută să demonstreze că „terra Borza” din documente nu este identică cu „Țara Bârsei” — și vom recunoaște că argumentația este captivantă — ci undeva prin nordul Ungariei, aici face o critică severă diplomelor și în special faimoasei diplome de aur a Sașilor dela 1224, aducând o serie de probe, că ea n'a existat, iar cele cari o atestă sunt false.

Criticismul dlui Schiopul este atât de cutezător și de bine susținut, în-

cât studiul de față, ca și cel dintâi de altfel, se citește de specialiști ca și de pasionații trecutului nostru, cu emoțiune puțin obicinuită. Căci autorul ne poartă pe drumuri nebătute și extrem de seducătoare prin logica argumentației. Istoriografia ardeleană română trebuie să-i fie recunoscătoare dlui Schiopul pentru această activitate novatoare, care probabil ne mai rezervă și alte surprize menite să zguduie temelji socotite inmutabile. Regretăm că spațiul nu ne permite să intrăm în amănunte.

Consiliul Eparhial ort. rom. Cluj.

Nr. 7276/1934.

Comunicat oficial.

Direcțiunea Generală C.F.R. prin adresa Nr. 134781/R. A. a. c., a aprobat reducerea de 50% pe C.F.R. și pentru preoții plătiți de comună și de parohieni.

Aducem la cunoștința celor interesați aceasta dispoziție a C.F.R. cu lămurirea, că spre a putea obține carnete, atât pentru titularii posturilor, cât și pentru familiile lor, soții și copii legitimi, trebuie să înainteze aici cereri, însoțite de taxele carnetelor, plătite la orice stație C.F.R. și fotografiile respective semnate (mărime 6,9 fond alb). Carnetele se vor elibera numai la adresa noastră pe baza borderourilor certificate de cancelaria noastră, care va fi direct responsabilă de exactitate.

P. O. Oficii protopopești sunt poștite a ne înainta și un tablou de tot personalul aflat în aceasta categorie, din cuprinsul acestei Chiriarhii.

Cluj, la 16 Noemvrie 1934.

Consiliul eparhial.

Nr. 7198/1934.

Comunicat oficial.

Adresa Nr. 16796 a Ministerului de Armată din 3 Noemvrie c., către Ministerul Cultelor o publicăm să ia cunoștință de ea toți clericii interesați.

„Ca răspuns la adresa din 11 Octombrie 1934, prin care acel Departament cerea să se acorde o ultimă amânare de un an pentru teologii și seminariștii cari au depășit etatea legală (27 ani) și nu s'au putut hirotoni la timp, am onoarea a Vă comunica că dl Ministru al Apărării Naționale a aprobat:

A) Să se acorde o amânare excepțională, până la 1 Noemvrie 1933 licențiatilor și doctoranzilor în teologie care nu au mai avut amânări excepționale.

B) Să nu se acorde amânare excepțională:

a) Tinerilor cari au părăsit studiile teologice;

b) Absolvenților de seminar cari dela data terminării seminariilor nu au mai urmat studii teologice superioare și nici nu s'au preoțit, întrucât conform art. 35 din legea și Statutul pentru organizarea Bisericii ortodoxe române nu au probabilitatea de a fi preoți.

C) Suspendarea încorporării până la data încorporării trupei în termen din contg. 1935 (Martie 1935) pentru teologii cari au implinit limita de vârstă și au mai beneficiat în trecut de amânări peste această limită, dacă vor prezenta din partea Ministerului Cultelor dovadă că vor fi preoți în acest timp, urmând ca în caz de neprețire să fie încorporați la data menționată în conf. art. 72 l. R. adică fără a deveni ofițeri de rezervă. Serviciul militar sub arme un an).

Cei ce vor dori să beneficieze de aceasta suspendare trebuie să producă următoarele acte:

1. Declarație, că în caz de neprețire până la încorporarea contingentului 1935, trupa în termen, renunță de a deveni ofițeri de rezervă.

2. Adresa din partea Ministerului Cultelor din care să reiasă că vor fi preoți până la încorporarea contingentului 1935 (Martie 1935).

Cluj, la 15 Noemvrie 1934.

Consiliul eparhial.

No. 409—1934. (23) 2—3

CONCURS

Să publică concurs pentru ocuparea postului de paroh în parohia de cl. II. Lupsa, protopopiatul Lupsa cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea”.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela stat conform pregătirei.

2. Până la zidirea caselor parohiale, consiliul parohial să va îngriji de locuință potrivită.

3. Una zi de lucru dela ficcare familie, care obligământ va putea fi schimbat cu contribuție în cereale și lemne de foc, după starea fiecărei familii.

4. Stola îndatinată.

Concurenții își vor înainta cererea și documentele prescrise oficiului protopopesc în termenul fixat și cu prealabila noastră autorizație să vor putea prezenta în parohie pentru a face cunoștință cu poporul.

Candidații vor avea să presinte și act de învoire dela P. S. S. Episcopul nostru, fără care act nu vor fi admiși în candidare.

Baia-de-Arieș, la 5 Nov. 1934.

In înțelegere cu consiliul parohial din parohia Lupsa.

Vasile Șpan, protopop.

Nr. 536/1934 prot. (24) 2—3

CONCURS

Se publică concurs pentru ocuparea postului de paroh în parohia de cl. II. Valea largă protopopiatul Luduș, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea”.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat conform pregătirii.

2. Casă parohială corăspunzătoare.

3. Sesiune parohială 32 jugăre pământ bun.

4. Stola îndatinată.

Candidații își vor înainta cererea cu documentele prescrise oficiului nostru protopopesc în termenul fixat și cu prealabila noastră autorizație se vor putea prezenta în parohie pentru a face cunoștință cu poporul.

Candidații vor avea să prezinte și act de învoire dela P. S. S. Episcop, fără care act nu vor fi admiși în candidare.

Luduș, la 10 Noemvrie 1934.

In înțelegere cu consiliul parohial din Valea Largă.

Romul Popa, protopop.

A apărut:

„CLUJUL ROMÂNESC”

Calendarul Eparhiei noastre pe anul 1935 și se află de vânzare la Librăria eparh.

Prețul unui exemplar:

cu Șematism . . . 30 Lei.

fără Șematism . . . 15 Lei.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.